

N:o 20.

Ank. till Riksd. kansli den 16 februari 1897, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion angående ändrade bestämmelser i fråga om arrendatorer af kronans jordbruksdomäner åliggande nybyggnadsskyldighet.

(I. A.)

Femtonde punkten i kongl. kungörelsen den 10 november 1882, angående förändrade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, är af följande lydelse:

»Arrendators nybyggnadsskyldighet skall, der så ske kan, före egendomens utarrendering så väl i afseende på byggnadernas beskaffenhet som kostnaden därför noggrant bestämmas och i arrendekontraktet angifvas.

Kan sådant byggnadsförslag ej på förhand uppgöras, bör, med hänsyn till egendomens storlek och dess beskaffenhet till egor och befintliga åbyggnader, vid arrendevärderingen föreslås och genom kontraktet bestämmas visst för år beräknadt belopp i penningar, icke öfverstigande en tiondedel af det föreslagna arrendevärdet, hvilket belopp bör genom byggnad under arrendetiden redovisas eller vid egendomens afträdande till kronan kontant gäldas. Inom sålunda bestämd gräns i afseende på kostnaden vare arrendator pliktig att, om domänstyrelsen så påfordrar, vid egendomen utföra ny- eller ombyggnad, skolande så väl

den tid, inom hvilken det af domänstyrelsen föreskrifna byggnadsarbetet bör vara fullbordadt, som ock byggnadens närmare beskaffenhet och den afräkning, som därför bör ega rum å den i kontraktet stadgade byggnadssumman, bestämmas vid laga syn.

— — — — —»

I en inom Andra Kammaren väckt, till statsutskottet remitterad motion (n:o 72) har herr *L. P. Mallmin* föreslagit, att Riksdagen måtte, med ändring af gällande grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, deri införa den föreskriften, att, der nybyggnadsskyldigheten för arrendator i kontraktet bestämmes allenast till visst för år räknadt penningbelopp, afräkning i detta hänseende mellan kronan och arrendatorn skall ega rum under arrendetiden minst hvart femte år, räknadt från tillträdet af egendomen.

Till stöd för detta förslag har motionären anført, bland annat, att genom nu gällande föreskrift, att arrendator först vid egendomens afträdande är skyldig redovisa det för nybyggnad afsedda penningbelopp, det kan inträffa, att arrendator på detta sätt åsamkar sig en betydande skuld till kronan, nemligen i de fall, då berörda penningbelopp, af anledning att nybyggnad ej erfordrats, under arrendetiden icke tagits i anspråk. Men härvid är att märka, att, enligt ofvan intagna stadgande, det för nybyggnad afsedda penningbeloppet skall bestämmas med hänsyn till, bland annat, de vid arrendevärderingen befintliga åbyggnaderna; och äro dessa af den beskaffenhet, att de ej föranleda nybyggnad under arrendetiden, torde ifrågavarande penningbelopp icke komma att till afsevärd storlek bestämmas, varande i allt fall föreskrifvet, att detta belopp icke får för hvarje år öfverstiga en tiondedel af det föreslagna arrendevärdet.

Vidare har motionären framhållit, att föreskriften om att den del af nybyggnadssumman, för hvilken icke redovisas genom nybyggnad, skall vid egendomens afträdande kontant erläggas till kronan, innebure en olägenhet för arrendelöftesmännen, hvilka kunde vara i okunnighet om arrendatorns skyldighet i detta afseende. Men då, enligt förenämnda kungörelse, borgen för arrende skall omfatta minst fem, högst åtta år, äro löftesmännen, utan den af motionären föreslagna bestämmelsen, i tillfälle att efter korta tidsperioder, eller vid borgens förnyande, göra sig förvissade om den skuld, arrendatorn genom åsidosatt byggnadsskyldighet må hafva åsamkat sig.

Slutligen har motionären anført, att ifrågavarande föreskrift medförde den olägenhet, att, i de fall då jämförelsevis stora kostnader för

nybyggnader måste ega rum under första åren af arrendetiden, arrendatorn, så vidt fråga icke vore om öfverbyggnad, finge förskjuta medlen till utgörande af dessa kostnader, ofta till belopp vida öfverstigande det för hela arrendetiden fastställda nybyggnadsbeloppet, hvilken omständighet, enligt motionärens förmenande, komme att inskränka antalet spekulanter på kronoarrenden och bidra till jemförelsevis låga arrendeafgifter. Med anledning häraf får utskottet erinra om att, såsom redan förut är påvisadt, nybyggnadsbeloppet, enligt förenämnda kungörelse, icke får sättas högre för hvarje år än till en tiondedel af arrendevärdet samt att verkställigheten af den nybyggnad, som härutöfver kan finnas nödvändig, bestämmes genom öfverenskommelse i hvarje särskildt fall.

Då utskottet sålunda icke kunnat gilla de skäl, som förebragts till stöd för motionärens förslag till ändring i ofvannämnda kungörelse, hvilken ändring, på sätt motionären jemväl påpekat, skulle föranleda ökad kostnad för domänförvaltningen, får utskottet, som anser, att arrendators fördelar äro genom de uti ifrågavarande afseende nu gällande bestämmelser på ett lämpligt och väl afpassadt sätt tillgodosedda, hemställa,

att herr Mallmins förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 16 februari 1897.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.